

Advies RCE na het verlenen van een omgevingsvergunning (toezicht en handhaving)

Na het afgeven van de omgevingsvergunning voor een gebouw of een groen rijksmonument begint de uitvoering. De toezichthouder houdt toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden en de handhaver is bevoegd om op te treden als de werkzaamheden afwijken van de verleende omgevingsvergunning. Tijdens de uitvoering moet snel gehandeld worden. Betrek om die reden in eerste instantie de collega erfgoed (indien van toepassing) en informeer de RCE over de voortgang van de werkzaamheden.

Deze wegwijzer geeft informatie over:

- 1. Is het gegeven advies (Wabo) van de RCE te gebruiken voor toezicht en handhaving?**
- 2. Waar vind ik het gegeven advies (Wabo) van de RCE?**
- 3. Moet ik de RCE informeren over toezicht en handhaving tijdens de uitvoering?**
- 4. Hoe vult de RCE de adviesrol in tijdens toezicht en handhaving op de uitvoering?**
 - begeleiding tijdens het bouwproces
 - een aanvullend advies in geval van vondsten en voorschriften
 - een preadvies in geval legalisering of handhaving
- 5. In welke situatie(s) kan ik gebruik maken van begeleiding?**
- 6. In welke situatie(s) kan ik gebruik maken van een aanvullend advies?**
 - 'vondsten' tijdens of na de sloop van de vergunde werkzaamheden
 - uitwerkingen van voorschriften
- 7. In welke situatie kan ik gebruik maken van een preadvies?**
- 8. Wat staat er in een advies?**
- 9. Welke stukken zijn nodig voor een advies?**
- 10. Hoe doe ik beroep op een advies tijdens toezicht en handhaving op de uitvoering?**
- 11. Is een advies tijdens toezicht en handhaving op de uitvoering verplicht?**

Bijlage 1: [Stroomschema met adviesmogelijkheden van de RCE](#)

Bijlage 2: [Algemene aanvullende informatie](#)

1. Is het gegeven advies van de RCE te gebruiken voor toezicht en handhaving?

Ja. Het advies bevat vaak extra informatie die gebruikt kan worden als tekst en uitleg. De extra informatie kan betrekking hebben op de monumentale waarde van het rijksmonument of op de motivering van de gevolgen van de ingreep voor deze waarde. In de omgevingsvergunning staat hoe de gemeente het advies heeft meegewogen en vertaald in eventuele voorschriften.

2. Waar vind ik het gegeven advies van de RCE?

Het advies is onderdeel van het gemeentelijk dossier van de omgevingsvergunning voor een rijksmonument. Het advies is opgenomen als los document, als bijlage bij de omgevingsvergunning of is (gedeeltelijk) opgenomen in de omgevingsvergunning. Een kopie van het verzonden advies kan worden opgevraagd bij de [Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#).

3. Moet ik de RCE informeren over toezicht en handhaving tijdens de uitvoering?

Nee maar het mag wel. Als u de RCE informeert is zij op de hoogte van de uitvoering, heeft actuele informatie beschikbaar en kan adequater reageren op een eventueel verzoek om te ondersteunen tijdens de uitvoering. Ook geeft u de RCE op deze manier de gelegenheid haar belangstelling kenbaar te maken voor een bezoek op locatie tijdens of na de oplevering. U kunt de RCE informeren:

- over de start van de werkzaamheden;
- met bouwverslagen gedurende de uitvoering;
- over de oplevering

Stuur stukken, zoals bouwverslagen en revisietekeningen/aangepaste omgevingsvergunning, bij voorkeur via het [Omgevingsloket online \(Olo\)](#). Kan dat niet? Stuur dan de stukken per mail aan omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl of per post aan de RCE (Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort). Vermeld bij een verzoek de volgende gegevens:

- toezicht en handhaving op de uitvoering (ter informatie);
- [rijksmonumentnummer](#);

4. Hoe vult de RCE de adviesrol in tijdens toezicht en handhaving op de uitvoering?

De RCE kan op verschillende manieren adviseren tijdens de uitvoering:

- begeleiding tijdens het bouwproces
- een aanvullend advies in geval van vondsten en voorschriften
- een preadvies in geval van legaliseren of handhaving

Betrek de collega erfgoed (indien van toepassing) en overleg met de adviseur architectuurhistorie over de mogelijkheden. Weet u niet wie uw adviseur is, neem dan contact op via het [contactformulier](#).

5. In welke situaties kan ik gebruik maken van begeleiding?

De RCE begeleidt in situaties waarin:

- het gaat om een omgevingsvergunning voor een gebouw of een groen rijksmonument
- een advies is uitgebracht over de aanvraag omgevingsvergunning (Wabo)
- (een groot aantal) voorschriften is opgenomen in de omgevingsvergunning
- een rijksmonument met een bijzondere monumentale waarde
- het herstel omvangrijk is of een bijzondere expertise vraagt;
- een provinciale restauratie subsidie of een onderhoudssubsidie (SIM) van toepassing is op de werkzaamheden.

Begeleiding voorafgaand aan de werkzaamheden via een eerste bouwvergadering

De RCE kan voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, bijvoorbeeld tijdens de eerste bouwvergadering, ondersteunen bij een opname van de toestand van het rijksmonument, de zogenaamde o-meting. Dit geldt zowel voor de monumentale waarde als de technische staat. Een eerste bouwvergadering is ook een goed moment om gezamenlijk afspraken te maken over:

- eventuele bescherming of opslag van interieuronderdelen;
- eventuele verduidelijking van en aanvullende afspraken over de vergunde sloopwerkzaamheden;
- eventuele behoefte aan een inhoudelijke begeleiding of aanvullend advies tijdens het bouwproces.

Begeleiding gedurende het gehele bouwproces via een begeleidingscommissie

Begeleiding van de RCE tijdens het gehele proces is mogelijk via een begeleidingscommissie. Deze commissie ondersteunt tijdens de uitvoering bij het omgaan met monumentale waarde en de kwaliteit van de herstelwerkzaamheden. Een begeleidingscommissie kan samengesteld worden door bijvoorbeeld het samenvoegen van een afvaardiging van de drie wettelijke adviseurs:

- gemeentelijke adviescommissie;
- college van Gedeputeerde Staten;
- RCE namens de minister van OCW.

6. In welke situaties kan ik gebruik maken van een aanvullend advies?

U kunt hiervan gebruik maken in geval van vragen over:

- 'vondsten' tijdens of na de sloop van de vergunde werkzaamheden
- uitwerkingen van voorschriften

Voor een schriftelijk preadvies stuurt u een adviesverzoek aan de RCE of neemt u contact op met de adviseur architectuurhistorie van de RCE. Voor een mondelinge uitwisseling in de vorm van een overleg kunt u gebruik maken van het bouwplanoverleg van het steunpunt cultureel erfgoed in uw provincie. Kies in provincies zonder bouwplanoverleg van het [steunpunt cultureel erfgoed](#) voor een andere overlegvorm.

'Vondsten' tijdens of na sloop van vergunde werkzaamheden

Denk bij 'vondsten' aan nieuwe informatie die tevoorschijn komt na bijvoorbeeld het verwijderen van voorzetwanden, plafonds, vloeren of niet waardevolle afwerkklagen. Het kan zijn dat er

ook beschermde archeologische waarden onder de grond tevoorschijn komen. In dat geval kan aanvullende wet- en regelgeving van toepassing zijn, bijvoorbeeld voor een *archeologisch rijksmonument*. Een verslag of een aanvullend advies over 'vondsten' is bedoeld ter ondersteuning van de gemeente bij het nemen van een besluit over hoe met de nieuwe vondst wordt omgegaan. De RCE adviseert een keuze te maken tussen:

- zichtbaar herstel;
- onzichtbare conservering;
- sloop, documentatie en herbestemming.

Uitwerking van voorschriften

Denk aan uitwerkingen van voorschriften aan de kwaliteit van de herstelwerkzaamheden of een meer gedetailleerde uitwerking van onderdelen die vernieuwd of toegevoegd worden waarvan de algemene aanpak niet wezenlijk ter discussie staat. De RCE adviseert in een aanvullend advies over uitwerkingen van voorschriften over de gevolgen van de aangeleverde informatie voor de monumentale waarde van het rijksmonument.

7. In welke situaties kan ik gebruik maken van een preadvies?

U kunt hiervan gebruik maken als u afwijkingen op de omgevingsvergunning constateert of activiteiten worden uitgevoerd zonder een omgevingsvergunning, terwijl dit wel nodig is. U staat voor de keuze:

- legaliseren van de doorgevoerde wijziging of
- handhaven van de werkzaamheden zoals deze zijn vergund in de omgevingsvergunning

Een preadvies ondersteunt u bij het maken van een afweging tussen legaliseren of handhaven. De gevolgen van de voorgelegde werkzaamheden voor de monumentale waarde worden beoordeeld, de ernst van de gevolgen en de mogelijkheden voor het herstel van verdwenen monumentale waarden.

Als u kiest voor legaliseren volgt in veel gevallen een nieuwe aanvraag omgevingsvergunning. In geval van handhaven volgt een juridisch traject en vervult de RCE geen adviesrol. De gemeente pakt dit traject zelfstandig op met de jurist van de gemeente. Algemene informatie over toezicht en handhaving kunt u vinden op www.monumententoezicht.nl en de website van de [Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed](#). In geval van strafrechtelijke handhaving kunt u voor juridisch advies ook contact opnemen met de Erfgoedinspectie voor gebouwd en groen erfgoed (Monumenten).

8. Wat staat er in een aanvullend advies of een preadvies?

De RCE adviseert op basis van inhoudelijke deskundigheid, heldere uitgangspunten en duidelijke overwegingen. Dit proces is inzichtelijk gemaakt in het zogenaamde [Uitgangspuntendocument advisering gebouwde en groene rijksmonumenten RCE](#).

9. Welke stukken zijn nodig voor een advies?

Alle nieuwe stukken en informatie zijn nodig met een verwijzing naar de eerder verzonden stukken die horen bij de omgevingsvergunning. Zorg in geval van geconstateerde afwijkingen of

werkzaamheden zonder een omgevingsvergunning terwijl dit wel nodig is voor voldoende informatie over:

- de voormalige toestand;
- de vergunde toestand;
- de geconstateerde afwijkingen/ werkzaamheden zonder omgevingsvergunning.

10. Hoe doe ik een beroep op een advies van de RCE?

Stem af met de collega erfgoed (indien van toepassing) en neem contact op met de adviseur architectuurhistorie van de RCE. In overleg met de adviseur worden afspraken gemaakt over een passende afhandeling van de vraag: telefonisch, het bouwplanoverleg van het steunpunt cultureel erfgoed of een schriftelijk advies. De adviseur draagt zorg voor afstemming met, of overdracht naar, eventuele andere adviseurs en specialisten binnen de RCE. Maakt u gebruik van het bouwplanoverleg van het steunpunt cultureel erfgoed dan kunt u uw vraag zelf agenderen bij het steunpunt in uw provincie.

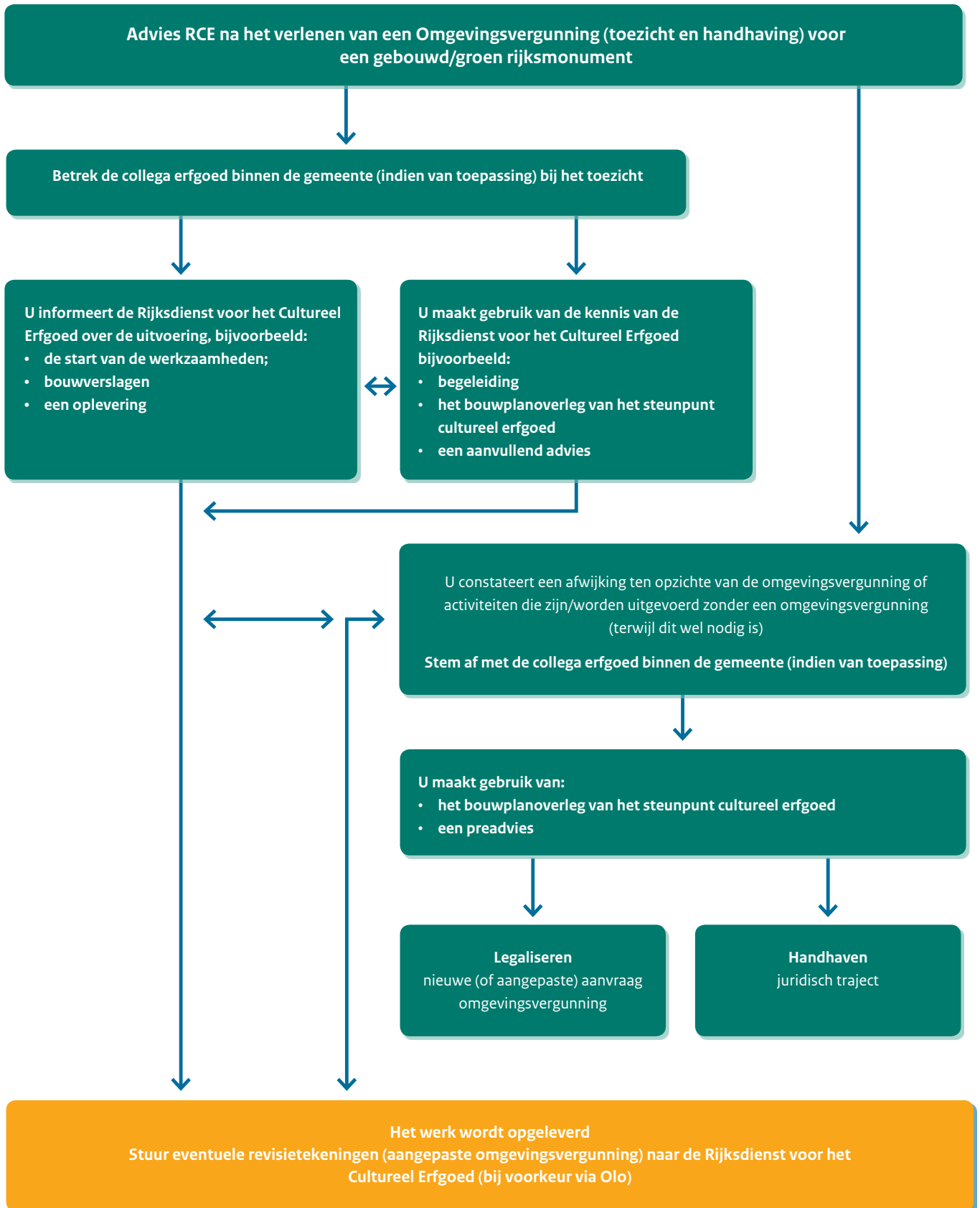
Stuur een adviesverzoek met de bijbehorende stukken bij voorkeur via het [Omgevingsloket online \(Olo\)](#). Kan dat niet? Stuur dan de stukken per mail naar omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl of per post naar de RCE (Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort). Vermeld bij een verzoek de volgende gegevens:

- toezicht/ handhaving op de uitvoering van een omgevingsvergunning
- [rijksmonumentnummer](#);
- begeleiding/ bouwplanoverleg/ aanvullend advies/ preadvies)
- aanleiding (vondst/ uitwerking / afwijking/ anders);
- een verwijzing naar de verleende omgevingsvergunning;
- plananalyse van de collega erfgoed (indien van toepassing);
- gewenste adviestertermijn.

11. Is ondersteuning van de RCE verplicht?

Nee. Dit is niet verplicht. Het is een extra dienstverlening om met de betrokken partijen te komen tot een goed evenwicht tussen behoud en vernieuwing met voldoende zorg voor de monumentale waarde van het rijksmonument. Informeer de RCE gedurende het proces tenminste over de uw besluiten tijdens de start, de voortgang en de oplevering. Tijdens de uitvoering moet over het algemeen snel gehandeld worden. Betrek om die reden altijd eerst de collega erfgoed binnen de gemeente (indien van toepassing).

Bijlage 1: stroomschema

Bijlage 2: algemene aanvullende informatie

Wie vervult de adviesrol namens de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)?

De adviseurs architectuurhistorie van de RCE adviseren namens de minister van OCW. De adviseur architectuurhistorie heeft algemene kennis van de architectuurgeschiedenis, ervaring over de wijze waarop de monumentale waarde van het rijksmonument kan worden samengebracht met de opgave en op welke wijze deze waarde kan worden ingezet als inspiratiebron. De adviseur streeft naar een integrale advisering en werkt samen met de andere adviseurs en specialisten Monumenten en Collecties binnen de RCE.

Wie zijn, naast de minister van OCW, de andere wettelijke adviseurs van de gemeente?

De andere wettelijke adviseurs zijn:

- gemeentelijke adviescommissie (advies verplicht bij alle ingrepen, rijks- en gemeentelijke monumenten);
- het college van Gedeputeerden Staten (advies verplicht bij bepaalde ingrepen, alleen rijksmonumenten buiten de bebouwde kom).

Wilt u meer weten over de adviestaak van de gemeentelijke adviescommissie en het college van Gedeputeerde Staten neem dan contact op met de collega erfgoed binnen de gemeente, de secretaris van de gemeentelijke adviescommissie, de provincie of het [steunpunt cultureel erfgoed](#).

Waarvoor kan ik terecht bij mijn collega('s) erfgoed?

Voor alle inhoudelijke vragen over gebouwde en groene rijksmonumenten binnen de gemeente is de collega erfgoed het aanspreekpunt. Betrek deze collega dan ook bij adviesaanvragen. Dit zorgt voor continuïteit in het proces en verhoogt de kwaliteit van het plan. Is er geen collega erfgoed binnen de gemeente? Dan kunt u terecht bij de wettelijke adviseurs, het [steunpunt cultureel erfgoed](#) in uw provincie of bij andere gemeenten.

Wat is de rol van een steunpunt cultureel erfgoed?

Voor vragen over de uitvoering van wettelijke erfgoedtaken en verantwoordelijkheden is het mogelijk een beroep te doen op het [steunpunt cultureel erfgoed](#). Iedere provincie heeft zijn eigen steunpunt. De steunpunten zijn een initiatief van de gezamenlijke Nederlandse provincies en het ministerie van OCW. Iedere provincie heeft op een eigen manier invulling gegeven aan de steunpuntfunctie. Bijna allemaal hebben ze een website, een helpdeskfunctie, een bouwplanoverleg en organiseren ze bijeenkomsten over actuele ontwikkelingen in de erfgoedzorg.

Welke andere wettelijke erfgoedtaken van de minister van OCW worden uitgevoerd door de RCE?

- het besluiten over een aanvraag [monumentenvergunning](#) voor een archeologische rijksmonument.
- het adviseren over een wijziging in een [beschermde stads-of dorpsgezicht](#).

Wat kan ik doen in geval van een incident met een rijksmonument?

De RCE heeft een incidententeam voor incidenten waarbij schade is ontstaan aan een rijksmonument. Denk aan een ingestort dak door een omgevallen boom of verwoesting van een groot deel van een pand door een brand. Het team bestaat uit bouwkundigen en architectuurhistorici.

Gemeenten kunnen incidenten [melden bij het incidententeam](#). Afhankelijk van de ernst van het incident brengt het team een bezoek aan het pand. Het incidententeam van de RCE adviseert over maatregelen die vervolgschade kunnen voorkomen. Denk aan het stutten van muren en vloeren of het pand beschermen met een zeil of hek.